

AIN M
BANKS

HRÁČ

ROMÁN Z CYKLU KULTURA

PŘELOŽIL PAVEL BAKIČ

Planeta9

Iain M. Banks

Hráč

Román z cyklu Kultura

Cyklus Kultura

Consider Phlebas – Pomysli na Fléba (2018)
The Player of Games – Hráč (2019)
Use of Weapons – K čemu jsou zbraně (2020)
Excession – Extrém (2020)
Inversions – Líc a rub (2002)
Look to Windward
Matter
Surface Detail
The Hydrogen Sonata

Player of Games
Copyright © Iain M. Banks, 1988
Czech edition © Martin Královec - Planeta9, 2019
Translation © Pavel Bakič, 2019

ISBN 978-80-88321-12-5 (tištěná kniha)
ISBN 978-80-88321-15-6 (ePDF)
ISBN 978-80-88321-14-9 (ePUB)
ISBN 978-80-88321-13-2 (mobi)

Vyšlo také v tištěné verzi

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována bez písemného souhlasu majitelů práv.

Obsah:

1. Deska Kultury
2. Impérium
3. Machina ex machina
4. Volný pěšec

1. Deska Kultury

Tohle je příběh muže, který nadlouho odcestoval do velké dálky jenom proto, aby si zahrál. Náš hráč se jmenuje Gurgeh. Příběh začíná bitvou, která není bitva, a končí hrou, která není hra.

Já? O sobě vám povím až později.

Příběh začíná takhle:

Při každém kroku se zdvíhal prach. Kulhal pouští, následoval postavu v kombinéze. Zbraň v jeho ruce mlčela. Už tam museli skoro být; zpoza zvukového pole helmy burácel vzdálený příboj. Blížili se k vysoké duně, ze které už by měli vidět pobřeží. Nějak se udržel naživu; to nečekal.

Kolem bylo jasno, horko a sucho, ale kombinéza ho před sluncem a rozžhaveným vzduchem chránila; hýčkala si ho v chladu. Hledí přílby mu na jednom kraji zčernalo po zásahu a poškozená pravá nohavice se špatně ohýbala, takže kulhal, ale jinak měl štěstí. Od místa posledního útoku už se vzdálili na kilometr, byli skoro z dostřelu.

Nad nejbližší vyvýšeninu se třpytivým obloukem vyhoupla eskadra raket. Kvůli vadnému hledí si jich všiml pozdě. Připadalo mu, že už zahájily palbu, ale to se jim od proudnicových trupů jen odrazilo světlo. Celá formace poklesla a změnila kurz, jako hejno ptáků.

Když rakety skutečně vypálily, poznalo se to podle prudce pulzujících červených světél. Pozvedl zbraň, aby střelbu opětoval; ostatní postavy v kombinézách byly rychlejší. Některé zalehly do prachu pouště, jiné klečely na jednom kolenu. Nikdo nestál, jen on.

Rakety znovu změnilly kurz, nejdřív se stočily všechny současně a pak se rozdělily do různých směrů. Výstřely dopadaly blízko, vířily mu u nohou obláčky prachu. Zkusil na jeden malý stroj zamířit, ale pohybovaly se moc rychle a zbraň v ruce mu připadala velká a nemotorná. Vzdálený hluk střelby a výkřiky ostatních přehlušilo cinknutí obleku. Uvnitř přílby se rozblíkala světelná signalizace škod. Kombinéza se zatřásla, najednou necítil pravou nohu.

„Prober se, Gurgehu!“ zasmála se mu po boku Yay. Vkleče na jednom kolenu se prudce obrátila k dvojici malých raket, které náhle nabraly směr k jejich části skupinky, protože ji vyhodnotily jako nejslabší místo. Gurgeh viděl, jak se blíží, ale zbraň mu v ruce divoce zpívala a snad pokaždé mířila do míst, kudy se prohnaly už před malou chvílí. Vystartovaly do prostoru mezi ním a Yay. Z jedné se zablýsklo a rozpadla se; Yay vítězoslavně zařvala a ještě se rychle pokusila nakopnout druhou, když mezi nimi vybírala oblouk. Gurgeh se nemotorně otočil, po stroji vypálil a nechtěně střelbou skropil Yayinu kombinézu. Slyšel, jak dívka vykřikla a zaklela. Zapotácela se, ale dokázala zamířit; kolem druhé rakety, která už se k nim znovu otáčela, vytryskly prašné fontány. Její červené záblesky rozsvítily Gurgehovu kombinézu a zatemnily mu hledí. Od pasu dolů nic necítil. Rozhostila se tma a hluboké ticho.

„Jste mrtev,“ oznámil mu čiperný hlásek.

Ležel na pouštní půdě, ale neviděl ji. Vzdáleně k němu doléhaly zdušené hlasy, cítil otřesy země. Slyšel tlukot vlastního srdce, příliv a odliv svého dechu. Pokusil se dech zadržet a tlukot srdce zpomalit, ale byl ochromený, uvězněný, bezmocný.

Svědilo ho na nose. Poškrábat se nemohl. *Co tady vůbec dělám?* říkal si.

Pak se smyslové vjemy vrátily. Lidé si povídali a skrze hledí mžoural na udusaný pouštní prach, který měl centimetr před nosem. Ani se nestihl pohnout a někdo už ho zvedl za paži.

Uvolnil helmu ze západek. Stála před ním Yay Meristinox, také prostovlasá, a kroutila hlavou. Ruce měla v bok, zbraň se jí houpala na jednom zápěstí. „Ty jsi antitalent,“ řekla, ovšem ne příkře. Měla tvář překrásného dítěte, ale pomalu plynoucí, hluboký hlas otrlých darebáků; hlas zavěšený nízko u pasu.

Ostatní posedávali na kamení a prašné zemi a bavili se. Pár jich mířilo zpátky do klubovny. Yay zvedla Gurgehovu zbraň a podala mu ji. Poškrábal se na nose a pak odmítavě zakroutil hlavou.

„Yay,“ řekl, „tohle je pro dětičky.“

Yay chvíli jenom stála a pak si pověsila vlastní pušku přes rameno a pokrčila rameny (ústí obou zbraní se blýskla

ve slunci, Gurgehovi před očima znovu vyvstala řada uhánějících střel a na vteřinu se mu zatočila hlava).

„No a, Gurgehu? Není to nuda. Říkal jsi, že se nudíš; napadlo mě, že by sis třeba rád zastřílel.“

Gurgeh se oprášil a namířil si to zpátky ke klubovně. Yay šla vedle něj. Míjely je úklidové drony sbírající součástky zničených strojů.

„Je to infantilní, Yay. Proč takovouhle hloupostí marníš čas?“

Zůstali stát na vrcholu duny. Nízká klubovna se nacházela sto metrů od nich, za ní se táhl zlatý písek a sněhobílý příboj. Slunce stálo vysoko a moře jenom svítilo.

„Nebud' tak nafoukaný,“ doporučila mu Yay. Krátkými hnědými vlasy jí povíval tentýž vítr, který odfukoval vršky lámajících se vln a strhával vzniklou tříšť zpátky na moře. Sehnula se k pár kusům roztržštěné rakety, napl zabořeným do duny, zvedla je, odfoukla z lesklého povrchu písek a pohrávala si s nimi. „Mě to baví,“ řekla. „Hry, co máš rád ty, jsou fajn..., ale tohle taky.“ Zatvářila se nechápavě. „Taky je to hra! Ty z ní vážně nic nemáš?“

„Ne. A tobě se taky časem omrzí.“

Bezstarostně pokrčila rameny. „Ale zatím si ji užívám.“ Podala mu součástky rozpadlého stroje. Zatímco si je prohlížel, směrem ke střelnicím kolem nich prošla skupinka mladíků.

„Pan Gurgeh?“ zarazil se jeden a zkoumavě se na něj zadíval. Gurgehovi přeletěl přes tvář podrážděný výraz, hned ho však nahradila pobavená shovívavost, kterou už Yay z podobných situací znala. „Jernau *Morat* Gurgeh?“ ujistil se mladík, že se neplete.

„Odhalil jste mě,“ usmál se Gurgeh přívětivě a Yay neušlo, že o chlup narovnal záda a napřimil se. Mladík se rozzářil. Vysekl rychlou obřadní poklonu. Gurgeh a Yay si vyměnili pohledy.

„Jaká čest, pane Gurgehu,“ usmíval se hoch od ucha k uchu. „Jmenuji se Šuro... Moc vám...“ Zasmál se. „Sleduju všechny vaše partie. Mám uloženou kompletní sbírku vašich teoretických prací...“

Gurgeh pokýval hlavou. „Jak důsledné.“

„Opravdu. Kdykoli sem k nám zavítáte, budu si považovat za čest, pokud se mnou změříte síly v... vlastně v čemkoli. Z her asi nejlíp ovládám nasazení; začínám s tříbodovým hendikepem, ale –“

„Mým handicapem je bohužel nedostatek času,“ odvětil Gurgeh. „Ale kdyby se někdy naskytna příležitost, milerád si s vámi zahraju.“ Sotva znatelně mladíkovi pokývl. „Těšilo mě.“

Jeho obdivovatel zčervenal a s úsměvem ustoupil o několik kroků. „Potěšení je na mé straně, pane Gurgehu... Na shledanou... na shledanou.“ Ještě jednou se nervózně usmál, odvrátil se a vyrazil za svými společníky.

Yay se za ním dívala. „Že ty si tohle vždycky užíváš, Gurgehu?“ zakřenila se.

„Ani trochu,“ ohradil se bez zaváhání. „Rozčiluje mě to.“

Yay z mladíka dusajícího po písku nespouštěla oči. Prohlédla si ho od hlavy k patě a vzdychla.

„Ale co ty?“ zadíval se Gurgeh s nelibostí na kusy rakety v ruce. „Tebe snad baví tohle... ničení?“

„Jaképak ničení,“ zdůraznila Yay každou slabiku. „Je to explozivní demontáž, ty rakety se neničí. Dej mi půl hodiny a jednu ti zase smontuju.“

„Takže je to vylhané.“

„A co není?“

„Duševní výkony. Tříbení dovedností. Lidské pocity.“

Yay posměšně zkřivila ústa. „To bude ještě trvat, než si my dva porozumíme, Gurgehu.“

„Rád ti pomůžu.“

„Chceš si mě vzít pod křídla?“

„Ano.“

Yay odvrátila pohled k příbojovým vlnám lámajícím se o zlatou pláž a potom se jím znovu vrátila ke Gurgehovi. Foukal vítr, příboj bil o pobřeží. Pomalu si sáhla za hlavu, znovu sklopila přílbu kombinézy a nechala ji zaklapnout. Gurgeh viděl jen odraz vlastní tváře v ledí. Rukou si prohrábl černé kadeře.

Yay hledí zdvihla. „Brzo se zase uvidíme, Gurgehu. Pozítří k tobě přece jdu s Chamlisem.“

„Když chceš.“

„Chci.“ Mrkla na něj a vykročila po písčitém svahu dolů. Provázel ji pohledem. Zbraň odevzdala úklidovému dronu, který ji zrovna míjel s nákladem lesklých kovových trosek.

Gurgeh chvíli stál se součástkami zničeného stroje v rukou. Potom je pustil do vyprahlého písku.

Cítil vůni země a stromů kolem mělkého jezera pod balkónem. Noc byla zamračená a temná, jen přímo v nadhlavníku se za mraky dala tušit záře Desek na protější, denní straně orbitálu. Tmou se neslo hlasité pleskání vln o trupy nespátrřených člunů. Po krajích jezera se mihotala světla nízkých budov univerzity, zasazených mezi stromy. V skrytu za Gurgehovými zády tepal ve fakultní budově večírek, jeho burácení a odér se šířily jako úder hromu; hudba a smích, parfémy, jídlo a další exotické, neidentifikovatelné vůně...

Gurgeha obklopil příval ostromodří a pronikl až do něj. Libé vůně, které se teplým nočním ovzduším šířily na vlnách halasu z otevřených dveří, se třepily v jednotlivé vzdušné pramínky, jako když se z provazu uvolňují nitky, a každá měla vlastní charakteristickou barvu i nádech. Přecházely v cosi jako balíčky hlíny, již mohl promnout mezi prsty; vstřebat ji, určit.

Ted: červenočerná vůně pečeného masa; zrychlila mu tep, sbíhaly se mu sliny; vábila ho a současně v něm budila neurčitou nelibost, to jak ji vyhodnocovaly různé části mozku. Zvířecí kořeny cítily palivo, bohatý zdroj bílkovin; stvol středního mozku vnímal mrtvé, spálené buňky..., zatímco okvětí předního mozku oba signály ignorovalo, protože vědělo, že má Gurgeh plné břicho a pečené je uměle vypěstovaná.

Vnímal i slanou vůni moře, odděleného od něj deseti nebo více kilometry planin a nízkých pahorků – další rozvětvené propojení, jako síť a pavučina řek a kanálů spojujících tmavé jezero s nepokojně se přelévajícím oceánem za vonnými loukami a opojným vzduchem v lesích.

Ostromodř byla sekrece pro hráče, produkt standardních genofixovaných žláz situovaných do spodní části Gurgehovy lebky, pod nižší mozkové partie, které se v pradávných zvířecích časech vyvinuly evolučně. Paletu vnitřně produkovaných drog, z níž měla naprostá většina jedinců v Kultuře na výběr, tvořilo až tři sta rozdílných sloučenin lišících se svou popularitou i vytříbeností. Ostromodř patřila k nejméně využívaným, nepřinášela totiž žádnou bezprostřední rozkoš a člověk se na její najetí musel značně soustředit. Na hry se ale hodila. Složitě měnila v jednoduché, neřešitelné v řešitelné, nepoznatelné v očividné. Užitekova látka modifikující abstraktní uvažování, nikoli posilovač smyslových vjemů, sexuální stimulant nebo fyziologická vzpruha.

A Gurgeh se bez ní mohl obejít.

Vyšlo to najevo, jakmile se její účinek po prvotním nástupu stabilizoval. Čekala ho partie čtyř barev, měl se utkat s mladíkem, jehož předchozí hře ještě před chvílí přihlížel. Styl jeho nadcházejícího soupeře, i když zrádný, si bylo snadné osvojit. Vypadal efektně, jenže šlo hlavně o pozlátko; byl apartní, spleťitý, ale zároveň prázdný a křehký, v konečném důsledku zranitelný. Gurgeh naslouchal večírku, vodám jezera i zvukům doléhajícím z univerzitních budov na protějším břehu. Vzpomínka na mladíkův herní styl nebledla.

Vystačím si sám, rozhodl se v jediném okamžiku. Bez kouzel.

Něco v něm ochablo, jako by volně svěřil fantomovou končetinu; duševní trik. Zaříkadlo v jeho mozku, ekvivalent krátkého, primitivního, ve smyčce běžícího podprogramu, se zhroutilo a dál se neopakovalo.

Chvíli na terase u jezera postál a pak se otočil a vrátil se na večírek.

„Jernau Gurgeh! Už jsem myslel, žes utekl.“

Gurgeh se otočil k malému dronu, který k němu připlul hned za prahem bohatě zdobeného sálu. Lidé stáli a povídali si nebo se shlukovali kolem hracích desek a stolů pod praporci starých tapisérií. Účastnily se také desítky dronů: část jich hrála, část přihlížela, část si povídala s lidskými návštěvníky, pár se jich vznášelo ve formálních mřížkových útvarech, které znamenaly, že spolu komunikují přes vysílače. Mawhrin-Skel, dron, který Gurgeha oslovil, byl z přítomných strojů zdaleka nejmenší; dal by se pohodlně vzít do dlaní. Ve formálně modré obruči jeho aurového pole hrály měňavé náznaky šedé a hnědé. Vypadal jako model složitého a staromódního kosmického plavidla.

Gurgeh se na něj jenom zamračil a dron ho zástupem lidí následoval k hracímu stolu na čtyři barvy.

„Říkal jsem si, jestli tě ten kojenec nevyplašil,“ poznamenal, když Gurgeh usedl naproti mladíkovi; vysokou a zdobnou dřevěnou židli mu kvapně vyklidil jeho poražený předchůdce. Pronesl to dost nahlas, aby jeho slova dolehla i k samotnému „kojenci“, rozčuchanému muži kolem třicítky. Hráč se zatvářil dotčeně.

Gurgehovi neušlo, že se hosté kolem poněkud ztišili. Mawhrin-Skel přepnul aurová pole na směs červené a hnědé; žertovná dobrá nálada, a s ní zároveň špatná; rozporuplný signál hraničil s nepokrytou urážkou.

„Tady stroje si nevímejte,“ doporučil Gurgeh mladíkovi a oplatil mu kývnutí na pozdrav. „Rád lidi vytáčí.“ Přitáhl si židli a urovnal si starý kabátec nemoderně volného střihu s širokými rukávy. „Jernau Gurgeh,“ představil se. „A vy?“

„Stemli Fors,“ odpověděl mladík a polkl naprázdno.

„Rád vás poznávám. Jakou volíte barvu?“

„Asi... zelenou.“

„Dobrá.“ Gurgeh se opřel. Chvilí počkal a pokynul k herní desce: „Až po vás.“

Mladík jménem Stemli Fors udělal první tah. Gurgeh se naklonil blíž, aby na hrací plochu dosáhl. Dron se mu usadil na rameni a hučel si tam. Cvrnk do něj prstem, stroj podletěl a zbytek partie napodoboval cvakání, se kterým se otočné hrací pyramidy obracely kolem vrcholů.

Gurgeh mladíka snadno porazil. Dokonce trochu vyšperkoval finále. Využil Forsovy roztěkanosti a vytvořil na závěr hezký obrazec: za kulometného klapotu otáčejících se pyramid prohnal jednu figuru po čtyřech diagonálách, takže za ní na herní desce jako krvavá rána zůstal červený čtverec. Několik diváků zatleskalo, další uznale zašuměli. Gurgeh mladíkovi poděkoval a vstal.

„Cirkusové číslo,“ nechal se přede všemi slyšet Mawhrin-Skel. „Ten kluk byl snadná kořist. Dřív jsi hrával líp.“ Pole se mu ostře červeně blýsklo a vzápětí vystřelil přes hlavy hostů pryč.

Gurgeh zakroutil hlavou a šel.

Malý dron ho skoro stejnou měrou rozčiloval i bavil. Choval se hrubě, hulvátsky a často nesnesitelně, ale ve srovnání s protivnou zdvořilostí většiny lidí byl jako závan čerstvého vzduchu. Určitě odletěl vytáčet někoho jiného. Gurgeh se proplétal mezi návštěvníky, sem tam na někoho kývl. U dlouhého nízkého stolu si všiml dalšího dronu, Chamlise Amalk-neye – povídal si tam s jednou ne až tak nesnesitelnou profesorkou. Gurgeh se k nim přitočil a z tácu plujícího kolem si vzal skleničku.

„Tady jsi, kamaráde...“ přivítal ho Chamlis Amalk-ney. Letitý dron byl metr a půl vysoký, na délku i na šířku přesahoval půl metru a nevýrazný vnější plášť mu za tisíce let zmatněl opotřeбенím. Obrátil ke Gurgehovi senzorický pás. „Zrovna jsme o tobě s profesorkou mluvili.“

Přísný výraz profesorky Boruelal přešel v ironický úsměv. „Že vy jste si zrovna připsal další vítězství, Jernau Gurgehu?“

„Je to na mně vidět?“ pozvedl Gurgeh k ústům sklenici.

„Už umím rozeznat příznaky,“ odpověděla profesorka. Byla dvakrát starší než on: před drahnou dobou načala druhou stovku, zůstávala však vysoká, krásná a nápadná. Pleť měla světlou a zastřižené vlasy odjakživa bílé. „Zase jste pokořil někoho z mých studentů?“

Gurgeh pokrčil rameny. Hodil do sebe sklenici a rozhlédl se po tácu, na který by ji odložil.

„Když dovolíš,“ zamumlal Chamlis Amalk-ney, opatrně mu skleničku vzal z ruky, postavil ji na tác prolétající dobré tři metry daleko a žlutě zbarveným polem mu podal novou, se stejným těžkým vínem. Gurgeh ji přijal.

Boruelal měla na sobě tmavý oblek z měkké tkaniny, zjemněný tenkými stříbrnými řetízky na krku a kolenou. Byla naboso, ale podle Gurgeha by její model lépe vynikl dejme tomu s vysokými botami na podpatku. Ve srovnání s výstřednostmi některých akademiků však ještě o žádnou extravaganci nešlo. Gurgeh se při pohledu na kontrast profesorčiných opálených prstů a světlé dřevěné podlahy usmál.

„Jen byste ničil, Gurgehu,“ obvinila ho. „Nechcete nám radši pomáhat? Nastoupit na fakultu, nenechat se jen různě zvát jako potulný přednášející?“

„Už jsem vám říkal, že nemám čas, profesorko. Musím sehrát dost a dost partií, napsat dost a dost článků, odpovědět na dost a dost dopisů, těch pozvánek je taky dost a dost... a navíc... bych se nudil. Všechno mě hned otráví, však víte,“ řekl Gurgeh a odvrátil zrak.

„Jernau Gurgeh by byl mizerný učitel,“ souhlasil Chamlis Amalk-ney. „Kdyby nějaký student něco nepochopil hned napoprvé, třeba i něco hodně složitého a zamotaného, Gurgeh by okamžitě ztratil trpělivost a nejspíš na něj vychrstl jeho pití... V lepším případě.“

„Taky jsem slyšela,“ přikývla profesorka zachmuřeně.

„To už je rok,“ zamračil se Gurgeh. „A Yay si koledovala,“ probodl starý dron očima.

„Mimochodem,“ zalétla k Chamlisovi pohledem Boruelal, „možná jsme vám našli rovnocenného soupeře, Jernau Gurgehu. Jednu mladou –“ Vtom k nim z dálky dolehlo zařinčení a v sále zahučelo. Ozval se křik a všichni se otočili.

„Neužili jsme si snad dneska pozdvižení dost?“ postěžovala si profesorka.

Už předtím jednomu mladšímu přednášejícímu uletěl pták, kterého choval jako mazlíčka. S pištěním se proháněl sálem a několika lidem se zamotal do vlasů, než ho v letu zarazil Maw-hrin-Skel a k nelibosti většiny účastníků večírku ho omráčil.

„Schválně, o co zas jde,“ povzdechla si Boruelal. „Omluvte mě.“ Roztržitě odložila sklenici a občerstvení na široký plochý vršek starého dronu a s opakovaným „Dovolíte?“ se proplétala davem ke zdroji rozruchu.

Chamlisova aura popuzeně šedobíle zablikala. Třískl sklenicí na stolek a občerstvení vyhodil do vzdáleného koše. „Zas ten Mawhrin-Skel, mašina jedna zpropadená,“ zabručel nedůtklivě.

Gurgeh se přes hlavy hostů zadíval do míst, odkud se hluk rozléhal. „Vážně?“ podivil se. „Tenhle povyk je jeho dílo?“

„Nechápu, proč sis ho tak oblíbil.“ Chamlis znovu zvedl profesorkinu sklenici a přelil zlatavé víno do zformovaného pole, takže se tekutina vznášela ve vzduchu jako v neviditelné nádobce.

„Baví mě,“ odpověděl Gurgeh a na starý dron pohlédl. „Boruelal načala něco o tom, že mi našla rovnocennou soupeřku. Předtím jste se bavili o ní?“

„Ano. Někjaká nová studentka, kterou našli. Mladá žába z VPS, dobře hraje trefu.“

Gurgeh pozvedl jedno obočí. Z her, které měl v repertoáru, patřila trefa k těm složitějším. A také k těm, které mu šly nejlíp. V kultuře se našli i hráči, kteří by ho v ní dokázali porazit, vesměs se však na trefu specializovali a nebyli tak všestranní jako on. Navíc výhru neměli jistou a bylo jich pomálu, možná tak deset v celé populaci.

„Co o tomhle talentovaném pískletí víme?“ Hluk na protější straně sálu mezitím zeslábl.

„Zrovna dorazila,“ řekl Chamlis, zavířil tekutinou chycenou v poli a nechal ji odkapávat tenkými vlákny dutých, neviditelných sil. „Přiletěla na *Kargo kultu*, ještě se zabydluje.“

Všeobecný přepravní systém *Kargo kult* zakotvil u orbitálu Chiark před deseti dny a odletěl teprve před dvěma. Gurgeh na něm odehrál nějaké exhibiční simultánky (a v skrytu duše se radoval, že je zvládl s čistým kontem; nikdo ho v žádné hře neporazil), na trefu ale nedošlo. Několik jeho protihráčů se zmínilo, že by se snad na palubě měla nacházet geniální (ačkoli plachá) mladá hráčka, pokud však bylo Gurgehovi známo, osobně se neukázala. Předpokládal, že zkazky o jejím zázračném talentu notně přehánějí.

Obyvatelé VPS bývali na svůj domov zvláště pyšní; líbilo se jim pomýšlení, že je velký hráč sice přemohl, ale že by si s ním někdo z jejich řad stejně dokázal poradit (loď samotná přirozeně ano, ale tu nepočítali; mysleli jenom lidi a drony kategorie 1.0).

„Ty jsi tak škodolibá, samorostlá mašina,“ nadávala Boruelal Mawhrin-Skelovi, který se jí vznášel u ramene. Auru měl blahobytně oranžovou, ačkoli ji také dokola obehnal drobnými nachovými částičkami nepřesvědčivé kajícínosti.

„Ach ne,“ zašvitořil vesele, „takhle vy mě vidíte?“

„Domluv tomu otravnému spotřebiči ty, Jernau Gurgehu,“ požádala profesorka, krátce se zamračila na horní plochu Chamlisova pláště a pak si vzala novou sklenici. (Chamlis si přestal hrát, nalil víno do původní nádoby

a postavil ji na stůl.)

„S čím ses zas vytasil?“ zeptal se Gurgeh Mawhrin-Skela, visícího mu před obličejem.

„S lekcí anatomie,“ odpověděl dron a jeho pole zkolabovalo do směsi formální modři a hnědé rozmrzelosti.

„Někdo našel na terase čířka,“ vysvětlila Boruelal a vyčítavě na dron pohlédla. „Zraněného. Vzal ho dovnitř a Mawhrin-Skel se nabídl, že se o něj postará.“

„Měl jsem zrovna čas,“ doplnil malý stroj racionálně.

„Přede všemi ho zabil a rozpitval,“ povzddechla si profesorka. „Nesli to velmi špatně.“

„Beztak by umřel šokem,“ bránil se Mawhrin-Skel. „Úchvatná stvoření, jen co je pravda. V těch roztomilých záhybech srsti ukrývají čířici jednostranně ukotvené kosti. A cirkulární trávicí soustava je zkrátka fascinující.“

„Pokud člověk zrovna nejí,“ podotkla Boruelal a vybrala si z podnosu další jednohubku. „Ještě se hýbal,“ dodala zasmušile. Pak jednohubku snědla.

„Zbytková synaptická kapacitance,“ vysvětlil Mawhrin-Skel.

„Nebo neotesanost, jak říkáme my stroje,“ opáčil Chamlis Amalk-ney.

„Na tu jsi expert, co, Amalk-neyi?“

„Velikánovi jako ty nesaám ani po paty,“ kontroval Chamlis okamžitě.

Gurgeh se usmál. Chamlis Amalk-ney byl starý přítel, v obou smyslech slova; sestrojili ho před víc než čtyřmi tisíci lety (tvrdil, že přesné datum zapomněl, a nikdo nebyl tak nezdvohlilý, aby se pídil po pravdě). Gurgeh se s ním znal celý život, dron měl s jeho rodinou dobré vztahy už po staletí.

S Mawhrin-Skelem zas tak staří známí nebyli, popudlivý a neotesaný stroj dorazil na Chiark teprve před několika stovkami dní; další svérázná postavička přilákaná zveličenými pověstmi o orbitálu excentriků.

Kultura malý dron sestrojila ke službě ve Zvláštních okolnostech, spadajících pod Kontaktní sekci; v podstatě vznikl jako vojenský stroj s celou škálou propracovaných a odolných čidel a zbraňových systémů, které by pro většinu dronů byly nepotřebné a zbytečné. U žádného konstruktů s vlastním vědomím, tedy ani u něj, Kultura předem neurčovala přesnou osobnostní charakteristiku a při výrobě nechávala mysl dronů rozvinout postupně. Produkce myslících strojů tak měla nepředvídatelný aspekt, který Kultura brala jako cenu za individualitu, v důsledku však výrobní proces někdy vyprodukoval drony, které se k původně zamýšlenému účelu tak docela nehodily.

Mawhrin-Skel k oněm zvlčilým dronům patřil. V Kontaktu, a dokonce i ve Zvláštních okolnostech, jeho osobnost vyhodnotili jako nevhodnou. Byl nevyrovnaný, útočný a necitlivý. (A to jsou pouze důvody, které jako překážku k přijetí uváděl sám.) Dostal na vybranou: buď radikální změna osobnosti, při které na svůj výsledný charakter bude mít malý až nulový vliv, nebo život bez práce v Kontaktu, při kterém si svou osobnost zachová, ale přijde o zbraně a složitější komunikační a senzorické systémy, aby se tak přiblížil úrovni standardních dronů.

S nelibostí zvolil možnost číslo dvě. A přesunul se na Chia-rk, protože doufal, že tam zapadne.

„Mozkovno jedna organická,“ vmetl Chamlisi Amalk-ney-ovi a vystřelil k řadě otevřených oken. Aura staršího dronu bíle zaplála hněvem a jasná zvlněná skvrna duhového světla prozradila, že s odlétajícím strojem komunikuje přes komprimovaný paprsek. Mawhrin-Skel se v letu zastavil; otočil se. Gurgeh zadržel dech. Zajímalo ho, co asi Chamlis odvyšlal a s jakou asi malý dron přijde odpovědí. Věděl, že se s ní na rozdíl od Chamlise nebude tajit.

„Nemrzí mě,“ pronesl Mawhrin-Skel zvolna ze vzdálenosti několika metrů, „že jsem o něco přišel, ale že jsem naopak získal podobu, která mě – třeba jen minimálně – přiblížila sešlým, ošoupaným senilům jako ty, co na rozdíl od lidí nemají ani dost slušnosti, aby umřeli, když zastarají. Je na tebe škoda materiálu, Amalk-neyi.“

Mawhrin-Skel se proměnil v zrcadlovou kouli a v tomhle ostentativně uzavřeném režimu odsvištěl ze sálu do tmy.

„Jeliman,“ ulevil si Chamlis. Pole měl ledově modré.

Boruelal pokrčila rameny. „Je mi ho líto.“

„Mně ne,“ odvětil Gurgeh. „Podle mě se výborně pobavil. Kdy mě seznámíte s tou vaší geniální hráčkou trefy?“ otočil se k profesorce. „Necvičíte ji zatím v ústraní, že ne?“

„Ne, jen jí dopřáváme čas k aklimatizaci.“ Boruelal zbylo po jednohubce párátka a teď se jeho ostrým koncem šťourala v zubech. „Pokud můžu říct, vyrůstala ve značném odloučení. Zdá se, že VPS zatím téměř neopouštěla, musí si tady připadat divně. Krom toho, Jernau Gurgehu, bych ráda zdůraznila, že se nepřijela věnovat teorii her, nýbrž studovat filozofii.“

Gurgeh projevil patřičný údiv.

„Ve značném odloučení?“ zopakoval Chamlis Amalk-ney. „Na VPS?“ I jeho kovově modrá aura prozrazovala, že mu to nejde na rozum.

„Je stydlivá.“

„Jinak si to vysvětlit nedovedu.“

„Musím se s ní seznámit,“ řekl Gurgeh.

„Seznámíte se s ní,“ odpověděla Boruelal. „Možná už brzy. Zmínila se, že by se mnou mohla vyrazit na příští koncert v Tronze. Jestli se nepletu, konají se tam u Hafflise partie.“

„Většinou,“ přisvědčil Gurgeh.

„Možná by si tam s vámi zahrála. Ale nesmíte se divit, pokud ji vyplašíte.“

„Budu laskavost sama.“

Boruelal hloubavě přikývla. Přelétla pohledem návštěvníky večírku a na okamžik ji vyvedl z míry mohutný jásot, který zazněl ze středu sálu.

„Omluvte mě. Zřejmě se schyluje k dalšímu pozdvižení.“ Vzdálila se. Chamlis Amalk-ney včas poodletěl, aby ho znovu nevyužila jako stolek; profesorka si sklenici vzala s sebou.

„Viděl ses dopoledne s Yay?“ zeptal se dron.

Gurgeh přikývl. „Navlékla mě do kombinézy, vrazila mi zbraň a nutila mě střílet na raketky, co se ‚explozivně demontovaly‘.“

„Nebavil ses.“

„Ani trochu. Vkládal jsem v tu holku velké naděje, ale bojím se, že jestli to s takovýmhle blbnutím bude přehánět, mohlo by jí explozivně demontovat rozum.“

„Není to hobby pro každého. Snažila se ti jenom pomoci. Říkal jsi, že nějak nevíš co bys a chceš vyzkoušet něco nového.“

„Tak tohle jsem tím nemyslel,“ ujistil ho Gurgeh a najednou mu bylo nevysvětlitelně smutno.

Sledovali s Chamlisem, jak kolem nich hosté postupně procházejí k dlouhé řadě oken na terasu. Gurgehovi tupě hučelo v hlavě; úplně zapomněl, že si člověk při střízlivění z ostromodří musí dávat trochu pozor, co se v něm děje, protože jinak ho nemine nepříjemná kocovina. Při pohledu na kolemjdoucí cítil mírnou nevolnost.

„Už asi bude ohňostroj,“ usoudil stroj.

„Určitě. Půjdeme se nadýchat čerstvého vzduchu?“

„Ten mi bodne,“ odušil Chamlis s matně červenou aurou.

Gurgeh odložil sklenici a jak on, tak starý dron se vmísili do zástupu proudícího z jasně osvětleného, tapisériemi ověšeného sálu na terasu obrácenou k temnému jezeru a osvětlenou reflektory.

Bubnování deště na okna Ikrohu znělo stejně jako polena praskající v krbu. Voda stékající po skle zkreslovala a deformovala výhled na prudký zalesněný svah, fjord a hory na protějším břehu. Příležitostně mezi vízkami a kupolemi Gurgehova domu propluly nízké mraky podobné vlhkému kouři.

Yay Meristinoux vzala z podlahy před krbem velký kovaný pohrabáč, jednou vysokou botou došlápla na složitě otesané kameny kolem topeniště, snědou rukou se chytila za hranu masivní krbové římsy, stylizovanou do tvaru lana, a šťouchla do prskajícího polene hořícího na mřížce. Jiskry vylétly komínem, vstříc padajícímu dešti.

Chamlis Amalk-ney se vznášel poblíž okna a sledoval kalně šedé mraky.

Dřevěné dveře zasazené do jednoho rohu místnosti se rozletěly a objevil se Gurgeh s tácem horkých nápojů. Měl na sobě volné světlé roucho, oblečené přes tmavé pytlovité kalhoty; na nohou mu při chůzi tiše pleskaly

papuče. Odložil tác a podíval se na Yay. „Už víš, jak potáhneš?“

Yay přešla k hrací desce, zachmuřeně se na ni podívala a zavrtěla hlavou. „Ne,“ odpověděla. „Řekla bych, že jsi vyhrál.“

„Dívej,“ vybídl ji a přesunul na desce několik figur. Pohyboval rukama rychle, jako kouzelník, ale Yay nic neuniklo. Přikývla.

„Jasně, chápu. Ale...“ poklepala na šestiúhelník, kam jednu její figurku umístil a vytvořil tak potenciální vítěznou pozici, „... to bych tohle pole už před dvěma tahy musela vykrýt, jinak zablokované nezůstane.“ Usedla se sklenicí na gauč a usmívajícímu se Gurgehovi na protější pohovce připila: „Na zdraví. A na vítěze.“

„Skoro jsi vyhrála,“ bránil se. „Čtyřicet čtyři tahů, to už je hodně dobré.“

„Relativně,“ odpověděla Yay a napila se. „Jen relativně.“ Pak se na hlubokém gauči natáhla, Gurgeh vrátil hru do výchozího postavení a Chamlis Amalk-ney si přeletěl tak, že se vznášel téměř, ale ne úplně mezi nimi. „Víš,“ řekla Yay s pohledem na zdobený strop, „vždycky se mi líbilo, jak to u tebe voní, Gurgehu. Co tobě, Chamlisi?“

Dron nechal auru na jedné straně krátce poklesnout; stroje tak krčily rameny. „Mně taky. Nejspíš proto, že náš hostitel pálí bonýzové dřevo. Stará vlnivská civilizace ho před tisíci let vyvinula právě s ohledem na jeho aromatické vlastnosti při hoření.“

„Aha. Mně prostě voní.“ Yay se zvedla a znovu přistoupila k oknu. Zakroutila hlavou. „Ale chčije tu skoro nonstop, Gurgehu.“

„To ty hory,“ vysvětlil.

Ohlédla se a povytáhla jedno obočí. „No nepovídej.“

Usmál se a uhladil si pečlivě zastřižené vousy. „Jak jde krajinářství, Yay?“

„Nechci se o tom bavit.“ Při pohledu na neustávající průtrž mračen zavrtěla hlavou. „Je fakt hnusně.“ Obrátila do sebe obsah skleničky. „Nedívím se, že žiješ sám, Gurgehu.“

„To není tím deštěm, Yay. To je mnou. Nikdo tu se mnou dlouho nevydrží.“

„Ve skutečnosti chce říct,“ vyjasnil Chamlis, „že by tu s nikým dlouho nevydržel on.“

„Klidně vám budu věřit oběma,“ vrátila se Yay na gauč a v tureckém sedu si začala pohrávat s jednou figurkou na herní desce. „Co jsi na naši partii říkal, Chamlisi?“

„Po technické stránce už se pravděpodobně nemáš kam zlepšovat, ale dál rozvíjíš svůj styl. Ovšem že bys Gurgeha někdy porazila, o tom si dovolím pochybovat.“

„Já ti dám!“ předstírala Yay uraženou pýchu. „Chybí mi zkušenosti; časem to bude lepší.“ Nehty jedné ruky poklepala o nehty druhé a ušklíbla se. „Jako moje krajinářská práce, údajně.“

„Nějaké problémy?“ zajímal se Chamlis.

Chvilí to vypadalo, že ho Yay ani neslyšela. Potom se na pohovce s povzdechem natáhla. „Jo... S tou sketou Elrstrid a tou zaprděnou hromadou šrotu Preashipleylem. Jsou to šílení... zaprděnci. Vůbec mě neposlouchají.“

„A s čím za nimi chodíš?“

„S nápady!“ vykřikla Yay ke stropu. „S věcmi, co by se vymykaly, co by pro jednou nebyly tak nechutně konzervativní. Kašlou na mě jen proto, že jsem mladá.“

„Měl jsem za to, že jsou s tvou pomocí spokojení,“ podivil se Chamlis. Gurgeh seděl pohodlně opřený na gauči, kroužil nápojem ve sklenici a jen se na Yay díval.

„To víš, že na mě milerádi hodí všechnu lehkou práci,“ zazněla jí najednou v hlase únava. „Plácnout tam nějaké to horské pásmo, vyhloubit pár jezer..., ale já mluvím o celkovém rozvržení, fakt radikálním přístupu. Pořád dělám jenom další řadové Desky. Nepoznáš je od miliónu dalších v celé galaxii. K čemu to je?“

„Lidé mají kde bydlet?“ nadhodil Chamlis s narůžovělou aurou.

„Lidi můžou jít bydlet, kam budou chtít!“ nadzvedla se Yay na pohovce a zabodla do dronu jasně zelené oči. „Desek je dost a dost; já mluvím o umění!“

„Co jsi chystala?“ zeptal se Gurgeh.

„Jak byste se tvářili na magnetická pole pod základní vrstvou a zmagnetizované ostrovy plující nad oceány?“

Nikde normální pevnina, jen ohromné létající kusy skal s potoky a jezery a vegetací a pár neohroženými lidmi. Nebylo by to zajímavější?“

„Zajímavější než co?“ zeptal se Gurgeh.

„Zajímavější než tohle!“ Meristinoux vyskočila a přistoupila k oknu. Poklepala na prastarou tabulku. „Vidíte? Klidně by to mohlo být někde na planetě. Moře, kopce, déšť. Nežili byste radši na létajícím ostrově, který by plachtil ve vzduchu nad vodou?“

„A kdyby se ty ostrovy srazily?“ obával se Chamlis.

„Tak by se srazily, no a?“ Yay se k nim znovu obrátila čelem. Venku se šelo a osvětlení místnosti postupně přidávalo na intenzitě. Pokrčila rameny. „Dobře, dalo by se tomu i předcházet... Ale vám ten nápad nepřijde úžasný? Co mi v něm má jedna stará bába a jeden stroj co bránit?“

„Víš,“ řekl Chamlis, „Preashipleyla znám, a kdyby měl tvou myšlenku za dobrou, jenom tak by ji nepřešel; nasbíral hodně zkušeností a –“

„Jo,“ odfrkla si Yay. „Až moc.“

„Zkušeností není nikdy dost, mladá dámo,“ poučil ji dron.

Yay Meristinoux se zhluboka nadechla a už se zdálo, že se s ním pustí do hádky, ale jen rozhodila rukama, zvedla oči v sloup a obrátila se zpátky k oknu. „Uvidíme,“ řekla.

Do té chvíle se plynule smrákalo, ale vtom se mračny a slábnoucím deštěm na protější straně fjordu prodralo silné slunce a odpoledne hned bylo jasnější. Místnost pomalu zalil vodnatý přisvit a světla znovu pohasla. Ze stromů kapalo, jejich vrcholky se pohybovaly ve větru. „Vida,“ poznamenala Yay a protáhla si záda a ruce. „Nebudeme si kazit den.“ Přejela po venkovní krajině kritickým okem. „Víte co? Jdu se proběhnout,“ oznámila a zamířila ke dveřím v rohu. Po cestě si postupně vyzula obě boty, přehodila vestu přes židli a rozepnula si blůzu. „Však uvidíte,“ pohrozila Gurgehovi a Chamlisovi prstem. „Létající ostrovy; nastává jejich čas.“

Chamlis mlčel. Gurgeh se tvářil skepticky. Yay odešla.

Dron přeletěl k oknu a díval se za ní. Nechala si jen krátké kalhoty a rozběhla se po cestičce mířící mezi loukami a lesem od domu. Bez ohlednutí zamávala a zmizela mezi stromy. Chamlis v odpověď zablikal aurovými poli, přestože ho nemohla vidět.

„Pohledná,“ řekl.

Gurgeh usedl na gauč. „Připadám si vedle ní jako staroch.“

„Ne že se mi tu začneš litovat,“ zaprotestoval Chamlis a přeletěl na své původní místo.

Gurgeh se díval na kamennou podlahu před krbem. „Všechno mi teď připadá... šedé, Chamlisi. Někdy si říkám, že se opakuju, že i nové hry jsou vlastně jen ty staré v novém kabátě a že beztak není o co soutěžit.“

„Příteli,“ napomenul ho Chamlis věčně a dosedl na pohovku – skutečně na ní spočinul svojí vahou, což dělal málokdy. „Mluv jasně. Bavíme se tu o hrách, nebo o životě?“

Gurgeh zaklonil hlavu s tmavými kudrnami a zasmál se.

„Hry,“ pokračoval Chamlis, „totiž jsou tvůj život. Jestli se ti zajídají, chápu, že ti třeba nedělá radost ani nic jiného.“

„Možná jsem z nich jen rozčarovaný,“ řekl Gurgeh a v rukou při tom obracel vyřezávanou herní figurku. „Dřív jsem vůbec nezohledňoval kontext; bral jsem to tak, že dobrá hra je prostě dobrá hra a že v sobě pravidla mají čistotu, kterou jde dokonale přenést z jedné společnosti do druhé... Ale teď nevím. Vezmi si tohle: nasazení,“ pokývl k hrací ploše před sebou. „To je cizí hra. Z nějaké zapadlé planety objevené sotva před pár desítkami let. Sázejí se tam o výsledek; ta hra pak něco znamená. Jenže o co se můžeme vsadit my? Jaký by mělo smysl, kdybych dejme tomu dal do banku lkroh?“

„Yay by tě o něj určitě obehřát nechtěla,“ podotkl Chamlis pobaveně. „Podle ní tu moc přší.“

„Ale rozumíš mi? Kdyby někdo o takovýhle dům stál, už by si ho nechal postavit; kdyby stál o něco uvnitř,“ zahrnul Gurgeh gestem celou místnost, „už by si to objednal; už by to měl. Bez peněz a bez majetku se požitek, který tahle hra přinášela svým původcům, do velké míry... vytrácí.“

„Tomu ty říkáš požitek? Přijít o dům, veškeré hodnosti, majetky, možná o děti? Ocitnout se v pozici, ve které se od tebe čeká, že vyjdeš na balkón a vystřelíš si mozek? To je požitek? Ještě že už jsme tomu všemu dali vale. Chceš něco, co mít nemůžeš, Gurgehu. Život v Kultuře se ti líbí, jenomže nenabízí dostatečné riziko; skutečný gambler potřebuje vzrušení z možné ztráty, dokonce záhuby, jinak nemá pocit, že žije naplno.“ Gurgeh mlčel, navícený ohněm a tlumeným skrytým osvětlením. „Když sis měl doplnit jméno, vybral sis ‚Morat‘, ale nakonec možná dokonalý hráč nejsi; možná ses měl pojmenovat ‚Shequi‘, gambler.“

„Abych se přiznal,“ pronesl Gurgeh zvolna, sotva hlasitěji, než jak praskala polena v krbu, „vlastně se partie s tou holkou trochu bojím.“ Vrhhl na dron letmý pohled. „Vážně. Je totiž pravda, že rád vyhrávám, a přece jenom mám něco, co nejde okopírovat, co nikdo jiný mít nemůže; jsem Gurgeh, jsem jeden z nejlepších.“ Znovu ke stroji rychle vzhlédl, jako by se styděl. „Ale čas od času mě stejně přepadne strach z prohry; říkám si, že mi to všechno sebere nějaká mladá krev – z těch trnu nejvíc, z elévů, co zkrátka budou mít větší talent. Bojím se. Čím jsem lepší, tím hůř pro mě, protože tím víc můžu ztratit.“

„Jsi chodící anachronismus,“ obvinil ho Chamlis. „Jde o hru samotnou. Tak se to přece všeobecně bere. Hlavně se pobavit, a na vítězství nezáleží. Kdo se raduje z porážky druhého, kdo musí svoje sebevědomí sytit takhle, jen ukazuje, jak je neúplná a slabá osobnost.“

Gurgeh pomalu přikývl. „Říká se to. Všichni ostatní tomu věří.“

„Ale ty ne?“

„Mně...“ Zdálo se, že Gurgeh nenachází ten správný výraz. „Mně vítězství přináší... blaho. Je to lepší než láska, lepší než sex, lepší, než když si cokoli najedu; je to jediná chvíle, kdy si připadám...“ – se sevřenými ústy zakroutil hlavou – „... opravdový. Kdy jsem sám sebou. Jindy... Jindy se cítím trochu jako ten malý dron, co ho nechtěli u Zvláštních okolností, Mawhrin-Skel; jako by mi někdo upíral nějaké... nezadatelné právo.“

„Aha, tak proto pro něj máš slabost?“ zeptal se Chamlis chladně, s odpovídající aurou. „Říkal jsem si, čím tě ten nesnesitelný stroj tak zaujal.“

„Zahořklostí,“ opřel se Gurgeh znovu. „Tou mě zaujal. Přinejmenším je to nějaké zpestření.“ Vstal, přistoupil ke krbu, šťouchl do polen ocelovým pohrabáčem a pak vzal těžké kleště a nemotorně jimi do plamenů přiložil další kus dřeva.

„Tahle doba nepřeje hrdinům,“ postěžoval si Chamlisovi s pohledem upřeným do plamenů. „Jednotlivec je dneska přežitkem. Proto si všichni žijeme tak pohodlně. Nesejde na nás, a tak jsme v bezpečí. Sám o sobě už nikdo nemůže nic doopravdy ovlivnit.“

„V kontaktu s jednotlivci pracují,“ připomněl mu dron. „Posílají je do mladších společností, nechávají je dramaticky a zásadně ovlivnit osudy celých metacivilizací. Obvykle se tam dostanou ‚žoldáci‘, a ne občané Kultury, ale jsou to lidé, konkrétní osoby.“

„Vyberou je a využijí. Jako figurky. To se nepočítá,“ namítl Gurgeh netrpělivě. Odstoupil od vysokého krbu a vrátil se na gauč. „Kromě toho k nim nepatřím.“

„Tak se nech uskladnit, dokud čas hrdinů zase nepřijde.“

„Hm,“ zamručel Gurgeh a znovu se posadil. „Co když nepřijde nikdy? A stejně by to zavánělo švindlováním.“

Dron Chamlis Amalk-ney naslouchal dešti a ohni. „Jestli stojíš o zpestření,“ řekl rozvázně, „můžeš oslovit Kontakt, o ZO nemluvě.“

„Ke kontaktu se hlásit rozhodně nehodlám,“ odpověděl Gurgeh. „Mačkat se někde na VKJ s bandou dobroserů, co nažhaveně hledají primitivy, které by mohli proškolit, to není zrovna moje představa zábavy ani seberealizace.“

„Tak jsem to nemyslel. Mířil jsem k tomu, že má Kontakt nejvíc informací a nejlepší Mozky. Mohly by přijít s nějakým nápadem. Kdykoli jsem s nimi měl co do činění, dokázaly si se vším poradit. Ale pozor, ber je až jako krajní možnost.“

„Jak to?“

„Jsou totiž prohnání. Zákeřné. V gamblerství by si s tebou mohly podat ruce; a navykly si vyhrávat.“